

ศัณษัตติพุทธ

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๒

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ใจของคนนะมันละเอียดอ่อนมาก มันเข้ากับหลักของศาสนาได้ไง หลักศาสนาละเอียดอ่อนกว่าเรื่องของใจอีก ใจมันละเอียดอ่อน คือว่ามันจับต้องไม่ได้ แต่มันทิวี่มานะ มันกระด้างไง ความกระด้างแสดงออกไปโดยที่ไม่รู้สึกตัวเลยว่ากระด้าง เพราะความแสดงทุกวันๆ ความเคยชิน ความเคยชินแสดงออกอยู่ในของปกติธรรมดา แต่คนที่เขาเห็นเขารับไม่ได้ เขารับไม่ได้หรือ กิริยากระด้างกระเดื่องอย่างนี้เขารับกันไม่ได้

แต่ศาสนาละเอียดอ่อนกว่านั้นอีกนะ เข้าไปกำจัดสิ่งนี้ได้หมดเลย เพียงแต่ว่าเรื่องหยาบๆ มันต้องค่อยๆ ตะล่อมเข้าไปๆ การลองผิดลองถูก ไม่มีทางหรือ ถ้ามันถูกได้หมดนี่นะ เปรียญ ๕ ประโยคต้องเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด เปรียญ ๕ ประโยคศึกษาธรรมะมานี่ทะเลอุปฺโรปรัง ขนาดว่าเถียงด้วยนะไปถามหลวงปู่ฝั้น “ในธรรมะพระพุทธเจ้านี้รู้หมด ทุกแง่ทุกมุมรู้ทั้งนั้นเลย แล้วจะให้ผมปฏิบัติอย่างไร?” ถามหลวงปู่ฝั้น

หลวงปู่ฝั้นบอก “อริยสัจอยู่ที่ไหน? ทุกข์อยู่ที่ไหน? กำหนดไปที่ทุกข์ของคนๆ นั้นสิ”

ขนาด ๕ ประโยคไปถามนะว่า “สอนพระสารีบุตรก็สอนไปแง่หนึ่ง สอนพระโมคคัลลานะไปแง่หนึ่ง สอนครูบาอาจารย์แต่ละองค์เป็นคนละแง่หนึ่งๆ ก็เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดเลย แล้วให้ผมเอาทางไหน? จะให้ผมจับทางไหนแล้วเดินตามเข้าไป?”

มันเป็นไปไม่ได้หรอก! ที่ว่ารู้แล้วจำแล้วจะว่าเป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้เลย สิ่งที่เป็นไปไม่ได้จะให้มันเป็นไปได้ มันเป็นไปไม่ได้ ที่นี้มันต้องฝึกไป ฝึก-ฝึกมันต้องฝึกไปเรื่อยๆ ฝึกไปเรื่อยๆ

คุณ ทุกข์ของเราเห็นใหม่ ทุกข์ของบุคคล นี้... นี้ของบุคคล นี้ของบริษัท เป็นหนึ่งของบริษัทนี้ บริษัทแบกรับเกือบตายเลย นี้ของบุคคล นี้ของเอกชน ทำอย่างไรจะผลักไสให้เป็นหนี้สาธารณะ ผลักไสให้เป็นหนี้สาธารณะด้วยอำนาจของอะไร ด้วยอำนาจของการเมืองใช่ไหม ด้วยอำนาจของผู้ปกครอง ด้วยอำนาจของการเมือง

ไอนี้ก็เหมือนกัน เป็นหนี้บุคคล นี้ของเราเราทุกข์เกือบตายนะ เราแบกทุกข์ยากนะ แล้วจะทำอย่างไรให้ผลกระทบหนี้นี้ออกไป? เป็นหนี้สาธารณะก็เจียดจ่ายกันไป เห็นไหม แชร้งกันออกไปเล็กๆ น้อยๆ ก็ดูว่าไม่ค่อยเท่าไร แต่เป็นหนี้สาธารณะ ธรรมนี้เป็นของสาธารณะ ทุกข์เป็นทุกข์ของส่วนบุคคล ทุกข์เป็นทุกข์ของเรา เราจะผลักไสออกไปอย่างไรให้มันเบาบางออกไป ฝึก การผลักไสออกไป มันก็ต้องด้วยอำนาจของรัฐบาลใช่ไหม?

“อำนาจของตน” อำนาจของตนเกิดจากสมาธิก่อนไง เกิดจากหลักการของเรา อำนาจของเราเราข่มใจของเราได้ เราพลิกใจของเราได้ อำนาจของรัฐบาลจะเกิด อำนาจของเราจะเกิด เกิดด้วยความที่เรามุมนะ เราตั้งใจของเรา นี่ผลักไสออกไปให้จางออกไป ให้ทุกข์จางออกไปเป็นสาธารณะ ทุกข์นี้ไม่ใช่เรา

นี่มันทุกข์เป็นเรา เวลาทุกข์นี้เป็นเรา ทุกอย่างเป็นเราหมดเลย เรายึดมันถือมันนะ เราตะแบงไปมันวันหนึ่งๆ มีแต่ตะแบงไปนะ ตะแบงด้วยเอาความเห็นของตัวเองมาตะแบงออกไปทุกวันทุกวัน แล้วจะไปบีบไสให้ของสาธารณะมาเป็นของของเราทั้งหมด มันเป็นไปได้อย่างไร? มันเป็นไปได้เลยของสาธารณะเป็นของสาธารณะ แต่ไอนี้มันไม่ยึดมันก็ไม่ทุกข์ แต่เพราะมันยึดเข้ามาเป็นของของเรา เห็นไหม เพราะมีอำนาจของรัฐถึงว่าตรากฎหมายออกมาเพื่อจะดันออกไป นี่ตรากฎหมายออกมา

“ไอนี้ก็เหมือนกัน เราถึงมีอำนาจขึ้นมา เราใช้ปัญญาของเราพิจารณาอย่างไร? จะใช้ปัญญาของเราผลักไสความยึดติดถือมั่นของเรานี้ออกไปอย่างไร เห็นไหม ธรรมะเป็นของสาธารณะ

แล้วมุกกลับนะ ยกมุกกลับ ในทางโลกของเขา ถ้าสมบัติเป็นของสาธารณะนี่ยึดมั่นถือมั่นนะ โกงกินมาเป็นของบุคคล เห็นไหม พยายามดึงกลับมาเป็นของบุคคล สมบัติเป็นสาธารณะ ธรรมนี้เป็นสาธารณะ ธรรมนี้เป็นของสาธารณะ ธรรมนี้เป็นกลาง แล้วแต่ใครจะโน้มน้าวเข้ามาใส่ใจของเราได้ โน้มน้าวเข้ามา

นี่จะไปยึดสมบัติสาธารณะเป็นของเรา โกงเข้ามาเป็นของเรา ยิ่งโกงเท่าไรนั่นนะทีฐิมานะ เห็นไหม ความโกงเข้ามา แล้วมันโกงได้ไม่ได้ ความโกงเข้ามานี้เป็นสมบัติชั่วคราว ของเป็นสาธารณะ เงินทองนี่เราอาศัยมาเป็นของเราได้ในชาตินี้แหละ แต่หนี้ของกรรม หนี้กรรมหนี้ที่เราสร้างสมบุญบาป อันนี้ไว้ มันต้องไปเจออีกข้างหน้าต่อไป มันเป็นของเราไหมล่ะ?

นี่กิเลสมันหามา มันไปกว้านมาชั่วคราว แต่เวลาตายไปนะ กิเลสมันไม่ได้รับทุกข์ จิตดวงที่มี กิเลสนั้นต่างหากที่จะไปรับทุกข์ต่อไป จิตดวงนั้นนะ จิตดวงที่รับทุกข์เป็นผลนี้มา มันเป็นวิบาก ได้รับทุกข์ต่อไปๆๆ นี้ว่าจะดึงยึดมาเป็นของเรา ของสาธารณะจะยึดมาเป็นของเรา แล้วมันเป็นของเราจริงไหม มันเป็นของเรากี่ชั่ว ๘๐ ปีเราต้องตายไป เรายึดไว้แบบนี้แล้วมันต้องพลัดพราก เราไม่ตายจากสมบัติ สมบัติก็ต้องพลัดพรากไปจากเรา ถึงจะอยู่กับเราไปจนตาย เราตายไปแล้วก็ต้องตกถึงแต่ ลูกหลานไป ลูกหลานของเราสวดยสมบัติอันนั้นไป แต่ไอ้คนที่ไปเอามา ไอ้คนที่รับทุกข์นั้นคือใคร?

แต่ถ้าเป็นธรรมนะ ธรรมนี้เป็นสาธารณะ เห็นไหม อาจารย์มหาบัวบอกว่า “ธรรมแท้ๆ เข้าไปทุกอณูในอวกาศทุกอย่าง เข้าไปหมดไม่มีขัดกับสิ่งใดเลย ธรรมมันเข้าไปได้ทุกแห่งทุกมุม ธรรมมันอ่อนมาก ธรรมมันไม่เป็นโทษกับใคร” นี่ธรรม ธรรมในหัวใจที่ว่าเป็นธรรมแล้วนะ

เริ่มต้นจากกิเลสเป็นหัวใจเป็นบุคคล เป็นบุคคลมันเลยยึดมั่นถือมั่นมากไป จนทำใจนี้ให้เป็นสาธารณะ จนเป็นสาธารณะนี่ก็เป็น สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายต้องแปรสภาพ ให้ใจนี้สมบัติ

นี่เป็นสาธารณะ จนมันเป็นกรรมโดยเนื้อหาสาระของมันเอง ไม่ใช่สาธารณะ มันกลับเป็นกรรมในหัวใจเพราะใจดวงนั้นเป็นกรรม เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไป ก็เอากรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป พระสารีบุตรจะปรินิพพาน มาลาพระพุทธรูปเจ้าเห็นไหม “สารีบุตร เธอจงเห็นสมควรแก่เวลาของเธอเถิด” คือว่าแล้วแต่กรรมอันนั้นเลย ความพอดีที่ว่าจะพอดีของพระสารีบุตร พระสารีบุตรก็เอาความสุขอันนั้นไป

อาสเวหิ อาสวะสิ้นไป จิตตานิ จิตของผู้ปฏิบัตินี้พ้นจากทั้งหมด พ้นจากกิเลส พ้นจากความยึดมั่นถือมั่น พ้นจากบุคคล พ้นจากสาธารณะ แม้แต่สาธารณะก็พ้นนะ มันเป็นของบุคคล บุคคลที่เป็นกรรมใด ถึงว่าเป็นวิมุตติ มันบัญญัติไม่ได้ มันเทียบเคียงไม่ได้ แต่ก็ทำให้เห็นว่าในเมื่อมันเป็นอย่างนั้นแล้ว จากสาธารณะ เห็นไหม ก็ยังโง่งกันมา ค้างกันมา เราก็จะผลัดออกไปๆ

แต่มันจำเป็นตรงนี้ จำเป็นตรงใจที่มันตั้งขึ้นมาได้ใหม่นี้ ใจมันตั้งขึ้นมาไม่ได้ ใจเป็นรัฐบาลไม่ได้ ใจไม่มีอำนาจเหนือกิเลสใด ใจไม่มีอำนาจเหนือเรา ใจต้องมีอำนาจเหนือเราก่อน เหนือเราเห็นไหม เพราะถ้าอยู่ในเรา นี่ความคิดโลกทั้งหมดเลย โลกียะ ถึงต้องทำใจให้สงบขึ้นมาก่อน

พอใจนั้นสงบขึ้นมา ปัญญามันเกิดเป็นโลกุตตระ โลกุตตระนี้เป็นสาธารณะแล้วเห็นไหม เข้ากับหลักธรรมพระพุทธรูป ไม่มีกาล ไม่มีเวลา เป็นอกาลิโก ใครเข้าถึงดวงนั้นเต็มหมด แม้แต่ ๕,๐๐๐ ปีศาสนานี้เสื่อมไปแล้วนะ หมดไปแล้วนะ แล้วพระศรีอริยเมตไตรยมาตรัสรู้ก็กรรมอันเท่านั้น แต่กาลเวลาเสวยสุขเสวยทุกข์มันต่างกัน เพราะชีวิตมันจะยาวไกลหรือสั้นแคบต่างกัน แต่กรรมคืออันนี้ชำระกิเลสคืออันนี้ อริยสังคคืออันนี้ พระพุทธรูปที่ปรินิพพานไปแล้วข้างหน้า ๔ องค์ก็ตรัสรู้อันนี้ พระอริยสาวกก็ตรัสรู้อันนี้

แต่ใจดวงที่มันตรัสรู้มันต้องมีอำนาจของรัฐบาล อำนาจของความข่มใจนี้ได้ก่อนไหม อำนาจของความข่มใจ ถึงจะเป็นกรรมขึ้นมาก็เอากรรมนี้ไปบีบบีส์ไฟคนอื่น เห็นไหม เป็นกรรมขึ้นมาคือจิตมัน

จะเข้าที่เข้าทาง ก็หลงตัวเองเห็นใหม่ ก็ไอ้แค่พยับแคด แคยังไม่ทำอะไรเลย ขนาดพยับแคดก็ยังไม่ตื่นตื่น ไปดีใจกับมัน ไปจับต้องมัน จะไปยึดของสาธารณะเป็นของเราไป

ของนี้สาธารณะมันเกิด-ดับ เกิด-ดับอยู่ที่ใจ มันเกิดขึ้นมา ตั้งอยู่ชั่วคราว แล้วมันก็ต้องแปรสภาพไป เห็นใหม่ มันเป็นไตรลักษณ์ในตัวมันเองอยู่แล้ว ทีนี้ถ้าเราไม่มีพื้นฐาน คือใจไม่มีความมั่นคงพอ เราจะจับต้องอันนี้ไม่ได้ ถึงต้องเป็นการเข้าไปประสบเอง เห็นใหม่ ประสบการณ์ตรงของจิตผู้ที่ปฏิบัติมันจะเข้าใจหลักอันนี้ แล้วมันจะทำจิตตัวนี้ตั้งอยู่ได้ไง

ความที่จะตั้งอยู่ได้เพราะว่าความผิดพลาดบ่อยๆ หลุดจากมือเห็นใหม่ จากใจดวงหนึ่งให้ใจดวงหนึ่ง จากใจดวงหนึ่งขึ้นให้ใจดวงหนึ่ง ใจดวงนั้นไม่สามารถรับสิ่งนี้ได้ ปล่อยให้หลุดมือออกไป มันก็เสียดาย พอมันเสียดายมันก็ต้องมีความแสวงหา มันก็ต้องพยายามตั้งใจ ทำอย่างไรจะให้ภาชนะนี้ใส่ธรรมอันนี้ได้ไง ทำอย่างไรให้ใจนี้พยายามจะรับสิ่งอันนี้ได้ มันก็ต้องคัดแปลงใจ

มันเป็นปัจเจกตั้ง มันเป็นเรื่องที่เป็นความรู้เฉพาะคน คนๆ นั้นต้องเข้าถึงเอง เข้าจับต้องเอง จะไปให้... ถ้าอย่างนั้นพระพุทธเจ้าเอาไปหมดแล้ว สัตว์โลกนี่ชนไปหมด สัตว์โลกชนไปหมด ไม่มีใครจะปล่อยทิ้งไว้หรอก มันต้องใจดวงนั้นเป็นเอง เห็นใหม่ กิเลสเกิดที่ใจ กิเลสเจริญเติบโตในใจ กิเลสข่มเหงใจแล้วมันก็ไป ให้ใจนั้นรับทุกข์ต่อไป เห็นใหม่ กิเลสเกิดจากใจ

ธรรมก็เกิดจากใจ แต่ไม่ได้ธรรมเกิดจากตำรา ตำราเป็นแผนที่ แผนที่แผนที่นั้นแล้วเข้าไปชำระใจตัวนั้น มันถึงต้องประสบการณ์ตรง ไม่มีทางเลยที่จะบอกแล้วให้เข้าใจได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย “เราเป็นคนชี้ทาง” ชี้ทางไปคนเดินไปหลงทางก็ไม่ถึง คนเดินไปไม่มีกำลังพอก็ไม่ถึง ชี้บอกขนาดไหน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นถึงศาสดา เป็นพระพุทธเจ้านะ เป็นผู้ที่มีรื้อสัตว์ชนสัตว์นะ แต่ชนไปได้เท่าที่จิตดวงนั้นยอมรับไง มันจะเริ่มยอมรับก่อน ยอมรับในความทุกข์ความยาก ในความที่จะเอาชนะกิเลสตน ต้องสร้างตนขึ้นมาให้ได้ก่อนไง จะเอาแต่เอาเปรียบๆ เอาเปรียบมันกิเลสอยู่แล้ว เอากิเลสแก้กิเลสได้อย่างไร? กิเลสแก้กิเลสไม่ได้ ธรรมต้องแก้กิเลส แต่จะเข้าถึงธรรมได้มัน

ต้องเป็นธรรม ไม่ใช่เอากิเลสไปเหนือธรรมไง ทำเข้าไปแล้วเป็นกิเลส เอากิเลสไปควบคุมธรรมไว้ จะเอาเข้ามาข่มธรรม ข่มได้อย่างไร ข่มไม่อยู่

สมาธิเกิดขึ้นมีกำลังพลังงานนะ รัฐบาลนี้มีอำนาจมาก ข่มไว้ชั่วคราว รัฐบาลนั้นเปลี่ยนไปนะ เปลี่ยนรัฐบาลนั้นไป ให้อะไรที่ทำความผิดไว้ เขาก็ต้องมาดูแล เห็นไหม ต้องตรวจสอบ ต้องจับมา ต้องเอาขึ้นศาล ต้องชำระสะสางกันในความผิดนั้น เห็นไหม ถ้ามีกำลังอยู่มันข่มได้ชั่วคราวเท่านั้น

แต่ถ้าเป็นความเป็นจริง มันไม่ใช่ข่ม มันชำระล้างได้เกลี้ยงเลย ชำระได้เกลี้ยงมันต้องรักษา อย่างนั้น ชำระได้เกลี้ยงมันก็ต้องขึ้นไปเรื่อยๆ พัฒนาขึ้นไปเรื่อย นี่ธรรมที่เป็นสาธารณะ จะเป็นของเรานั้นต้องธรรมที่เกิดขึ้นจากใจของเรา ถึงเป็นของเรา แต่เป็นของเราแล้วก็หลุดมือไปๆ เพราะ สัพพะธมมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายต้องแปรสภาพทั้งหมด จนกว่ามันจะเป็นของเราได้ อันนั้นจะเป็นของเราจริง

นี่ศาสนามันละเอียดอ่อนขนาดนั้น แล้วจะมาเอาหุบมือเปิบ หุบมือเปิบไม่ได้หรอก หุบมือเปิบไม่มี ถ้าจะหุบมือเปิบ ในมุขกลับกัน ศาสนามีอยู่พร้อม พระพุทธเจ้าต้องแสวงหาเอง นี่ของมีอยู่ ยังหุบมือเปิบไม่ได้ ก็ล้างมือตัวเอง หุบล้างเปิบไม่ถึงธรรม เข้าไม่ถึงธรรม เข้าไปถึงเปลือกๆ แล้วก็ว่าอันนี้เป็นธรรม

เป็นธรรมไปไม่ได้! หุบมือเปิบยังเปิบไม่เป็น แล้วเราจะไปแสวงหาเองมันก็ตายเปล่า มันต้องตั้งสตินะถึงจะเอาตัวรอดได้ ไม่ตั้งสติ ไม่ตั้งใจตัว เอาตัวรอดไปอย่างไร ไปไม่รอด พอไปไม่รอดก็จะโทษ โทษว่าทำจะเป็นจะตายนะ อดสำห้แสวงหาขนาดนี้แล้วทำไมไปไม่ได้ มรรคผลไม่มี นรกสวรรค์ไม่มี

มันไม่มีที่ไหน มันทุกข์ร้อนในใจ อะไรคือไม่มี? เฝ้าอยู่นี้ทำไมมันไม่มีหรือ? จะไปสุกโต ข้างหน้าต้องปัจจุบันนี้สุกโตก่อน ต้องสุขเดี๋ยวนี้ ไปนี้สุขหมด วันนี้ดีพรุ่งนี้ต้องดีตลอด วันนี้ทุกข์ร้อนเต็มหัวใจแล้วพรุ่งนี้จะไปสุข เอามาจากไหน?

เห็นไหม ถึงว่ามันถึงประสบได้ไง ว่าไม่มี... ไม่มีก็ต้องถามใจตัวเอง ทุกข์หรือไม่ทุกข์ ถ้าทุกข์
นั่นนะธรรมมี เพราะอะไร เพราะธรรมแก่ทุกข์นั้น ทุกข์นั้นเป็นอริยสัจ พอจับอริยสัจได้เราจะเข้าถึง
นั้น นั่นละแก่ทุกข์ ทุกข์ต้องแก้ตรงนั้น เอวัง